

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X. évfolyam.

FIUME, kedd 1913. szeptember 23.

215. szám.

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3, 1. em.
Nyomda telefonszáma (lapzárta előtt) 400.

Felolós szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy óra 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

A fő: a politika.

—o—

A Tengerpart augusztus 17-iki számában egy nyilatkozat jelent meg. Orlics Ivo dr. küldte hozzánk Abáziából az ismeretes molo-afférből kifolyólag. Tisztázni kívánta eljárását s közben ezeket mondotta:

Alulírott, mint szabadelvű szerb-horvát sohasem, annál kevésbé 1913. aug. 8-án nem sértettem meg a magyarságot, már csak azért sem, miután és a szerb-horvát nemzetet a magyar nemzetel egy politikailag, mint gazdasági és kulturális tekintetben törvényileg biztosított önállósággal egymásra utalt-nak tekintem.

Erre mi akkor röviden csak ezt a megjegyzést tettük:

Orlics dr. nyilatkozatának érdemi részét melyben a magyarságot és a szerb-horvátságot egymásra utalt-nak mondja, elismeréssel vesszük tudomásul és erre alkalomadtán külön is fogunk reflektálni.

Most elérkezettnek látjuk az időt, hogy egy nagyon furesa ügyből kifolyólag emlékeztessünk Orlics dr. szavaira.

A tényállás, amelyről röviden már megemlékezett A Tengerpart ez:

Az államvasutak igazgatósága, illetve a zágrábi üzletvezetőség több átalakítást tervez a Zágráb város területére eső vasuti

„A Tengerpart“ tárcája

Az összehútközés.

Vercotoisné öt évi házasság után egy pompás XYZ 12—16 HP négy cilinderes autóval lepte meg az urát.

Egy keddi délelőtt Léonore elhívta magával az urát. Emile minden kérdezősködés nélkül követte, megszokta, hogy felesége szeszölyeinek engedelmeskedjen. Csak az után kérdezte:

— Hová visz kedvesem?

Léonore titokzatosan mosolygott. Vercotois némi lelkiismeretesfurdalást érzett, de mosolygó felesége legkisebb gyanúját is eloszlatta. Odaértek a garage kapuiához. Elénk meglepetéssel fordult a feleségéhez:

— Nem téved kedvesem?

Vercotoisné nemet intett, aztán biztos fordulattal indult a hosszú sor autó felé. Ott állott a második sorban a nem túl nagy arányú, de igen jóképű, elegáns kocsis, egy szürke torpedó, levehető fedéllel.

— Ime, itt az autónk, kedves Emil — mondotta mosolygva.

Vercotois nem értette meg ezt az egyszerű, kerek mondatot. Léonore magyarul folytatta:

— Ezt a kocsit vettem nekünk, jó, ha az embert a saját kocsiján látják.

Vercotois azt hitte, álmodik. Csak akkor

vonalon a Száván át új vasuti hidat tervez s az állomás épületét is ki akarja bővíteni. Zágráb városának tanácsa legutóbbi közgyűlésén foglalkozott e tervekkel s noha a nagy költségeket megkövetelő átalakítás elsősorban a város forgalmának fejlesztését szolgálná, valamennyi fölszólaló e kizáróan közgazdasági kérdést politikai alapon fejtegette s izléstelen magyarelleses támadásokra használta föl alkalmul. A hosszú vita után elfogadott határozati javaslat a többi között az ellen is tiltakozik, hogy az államvasut Zágráb belső vagy külső területéről hordasson vagy vegyen földet a szükségessé váló gátépítéshez. Ez az egy követelmény is kétségtelenné teszi, hogy kizáróan politikai izü akadékoskodás alapja e határozatnak. Vrbancics dr. községi tanácsos a vita során az államvasutaknak azt az eljárását kifogásolta, hogy alkalmazottai részére magyar iskolákat tart fönn. A magyarok rettegnek a horvátok versenyétől, ezért vasuti politikájukban az vezetőiket, hogy Zágrábot elzárják a Balkán felé vezető uttól. A magyarok törekvése oda irányul, hogy a forgalmat Budapesten át bonyolítsák le. És mindamellett akadtak horvát polgárok, kik Zágráiban Baroseva-uticának, Baross-uticának neveztek el egy utcát. Kresics községi tanácsos is azt tette szótárgyává, hogy a magyarok erőszakkal arra kényszerítik a monarkia súlypontja, Bécs felé gravitáló horvátságot, hogy Budapesten keressék a súlypontot. Az Ausztriával való közvetlen kapcsolat, melyért a horvátok már évtize-

tért magához, amidőn a soffőr mellett foglalt helyet.

Emile három figyelmes lecke után mindent megtanult. A felesége mindig ellátta tanácsokkal.

— Vigyázzon, ne siessen nagyon, legyen óvatos és körültekintő. Mindig jobbra tartson és tartsa szem előtt a rendőrségi szabályokat. Minden kihágás pénzbe kerül. Ne esusztassa nagyon a kocsit, mert így gyorsan kopik a gummi.

Vercotois megszívlelte az okos tanácsokat. Elővigyázatos felesége nem kísérté el az első önálló kirándulásra. Vercotois a garage egy hivatalnokát vette maga mellé. Az autó nekiiramodott. Kedves huppogással sütkölt tova a nehéz járművek közepette. Emile elragadtatva vezette, szinte megköszönni szeretne volna a pompás menetelést. A Champs-Elyséesre kiérve, oly sebesen haladtak, hogy a hivatalnok lassabb hajtást ajánlott.

A Boetie-utca sarkán egy nagy Limousine-autó állt utjukban. Kitérőben hátrafordult, Emile ugyancsak ezt tette. A fatális seregnő legott bekövetkezett. Egy rémületes zörej, ajtó, ablakok csörömpölése, a gummi felpukkadtt, a kocsis kettétörött, az örült zsivaj után a beálló csend. Vercotois egy könnyebb temmészetű zuzódáson kívül ép bőrrel menekült. A garage hivatalnokai, bár nagyot esett, de sértetlen maradt. A másik kocsiban ülők is ép bőrrel kerültek ki a

dek óta küzdenek, a magyar előtt gyűlöletes. Utolsó órája érkezett el annak — mondotta Kresics — hogy e rendszerrel szakítsanak.

Az államvasutak igazgatósága a horvát főváros forgalmának emelése céljából nagyszabású munkálatok tervez, számtalan munkás pénzt kereshet, a mit Zágráiban költ el s ők, a helyett, hogy köszönetet mondanának az államvasutaknak gondosságáért politikai tőkét faragnak belőle, hogy ismét támadhassák a magyarságot s a magyar iskolákat.

De nemesak Zágráb községtanácsa folytat ilyen rövidlátó politikát. Emlékeztünk még az eszéki horvátság ama tényére is, a mely meggátolta, hogy Eszék máv. üzletvezetőséget kapjon az egész kereskedelemnek, iparnak s magának a városnak óriási kárára. De hát mit törődnek ők a nép érdekeivel. A fő az, hogy megmentették a hazát. Elvesztették ugyan az üzletvezetőséget, de megayilt helyette a magyar a középiskola az ő akaratuk ellenére. Bizony kevés bölcsességgel kormányozzák a világot.

Amit már most Orlics dr. címén mondani akarunk, a következő:

Az a szerenésatlenségük a horvát testvéreinknek, hogy mindent a sovinszta politika szemüvegén keresztül néznek; így történik sokszor, hogy ennek a szemüvegnek torz tükröződése megfosztja őket a tisztán látástól, az objektív ítélőképességtől, vagy annyira elfogultak még a saját érdekeikkel szemben is, hogy nem látják meg a saját

romhamalmazok mögül, míg a kocsis csak szépséghibákat szenvedett.

Mint már ilyenkor szokás, bárnészködő néptömeg vette őket körül. Rendőrök tolongtak, maga egy újságíró jevezeteit lobogtatva, nyomult az előtérbe. Vercotois kétségbeesve tekintett a gépkocsi romjaira, mintha feleségének fenyegető arca tükröződött volna benne vissza.

Emile nagy dühösen állott ott. Kétségbeesésében azt sem tudta, mit csináljon. Hirtelen valaki megérintette a vállát. A Limousine-kocsiban ülő ur állott előtte. Nagyon elegáns férfi volt és egy szép asszonyt vezetett a karján.

— Uram, kétségbe vagyok esve, hogy ilyen kellemetlenség érte.

Vercotois mormogva mondott köszönetet.

— Ugyebár, ön nem veszi rossz néven, ha egy szívességre kérem. Egy hölgy van velem, akinek nincs most Párisban helye... Ért, uram?

— Hogyne.

— Az újságíró nevünket kérdezhetné...

— Nem szükséges.

— A soffőröm a hibás. Ő az oka mindennek. A baleset minden költségét nekem kell viselnem. Ime uram a névjegvem és a kocsis száma. Szerencsére a Limousine még üzemképes, ha nincs ellenvetése, kocsira szállunk.

— A viszontlátásra uram. Köszönet!

hasznukat és előnyüket vagy annyira gyűlölnék bennünket magyarokat, hogy nem kell nekik semmi, a mi Magyarországtól jön, még akkor sem, ha az az hasznukat szolgálja is.

Ennek a rövidlátó politikának s ennek a gyűlölködő szenvedélyességnek természetesen a nép issza meg a levét, a mely olyan vezetőket választ, akik a saját népüknek érdekei ellen cselekszenek, csak hogy a magyarok iránti ellenszenvüket ékes szavakban kifejezhessék és sajnos, a horvát nép még nem annyira érett, hogy belátná, mikép vezetői zsákutcába viszik, hogy felismerné a saját helyzetét és saját érdekeit. Jelszavak után indul, érzelmi politikát követ s nem ismeri fel igaz vezéreit. Még mindig jobban imponál neki a véresszájú demagóg, a ki lelkiismeretlen eszközökkel a saját érdekei szerint olyan reményeket ébreszt lelkében, a melyekre mindig kellemetlen a felébredés, mintsem hallgat azokra, akik felelősségük tudatában el nem érhető célok megvalósításával nem maszlagolják, hanem békét, nyugalmat és gazdasági fejlődést hirdetnek.

Ha a horvát nép kiábrándulna ebből a narkotikus álomból, melyben vezérei ringatják s tudatára ébredne a saját jól felfogott érdekeinek: igen könnyű munka volna összeforrasztani a magyar-horvát barátságot; megszilárdítani a két testvér nemzet között az érzelmi kapcsolatot és megalapozni az egymásrautaltság érzését.

De a mi olyan jelenségeknek vagyunk tanúi, a melyek Zágrábban ismét lefolytak, addig — sajnos — semmi reményünk sem lehet arra, hogy itt az állandó béke létesülhet. Addig a horvát részről hangoztatott egymásrautaltság csak politikai mézes madzagnak tekinthető, amit a magyarok száján akarnak keresztül húzni.

— **A flottaprogramm.** Bécsből jelentik: Legközelebb miniszteri értekezlet lesz, hogy előkészítse a delegációk elé terjesztendő javaslatokat. A „Deutsches Volksblatt” sze-

— A viszontlátásra! Jó napot!

Kezet fogtak és a gépkocsi tovarobogott. Vereotois egy utcagyerek után vadászott, aki a törött-zuzott autót a garage-ba vonszolja.

A balsors ütze soffőr leverten érkezett haza. Egy kicsit megváltoztatva adta ugyan elő a történeteket.

— Hogy mennyire az igazamban voltam, az az ur az összes költségek viselését vállalta.

— Ez igazán különös. Hogy hívják azt a gavallér férfit?

— Leon de Sévres. Itt a névjegye.

— Nos jó lesz, ha reggel mindjárt felkeresi.

A férj rögtön a reggeli órákra tüzte ki a látogatást.

A Presse esti kiadásában lapozgatva Vereotoisné, a következő sorokra bukkant:

— Egy jómadár, aki nagyképűen L. de Sévresnek nevezi magát, egy garage-ból egy 20 lóerős, zöld Limousine-kocsit lopott el. A kocsit száma 528. A Champs Elysées egyik szögletén egy kisebb erejű kocsit ügyetlen vezetője beléje ütközött. A kocsit nagy károkat szenvedett, míg a Limousine-t jóformán sértetlen érte az összeütközés. Az autótulajdonos ne kívánt kártérítést. Így a tolvaj — aki nyilván maga ült a kocsiban — a nagy kavarodásban szépen elillant zsákmányával, anélkül, hogy bárki is tetten érte volna.

Vereotois tágra nyílt szemekkel hallgatta az asszony felolvasását. Zavarában mindent megvallott és azon főprengött, hogy a kocsit ért zökkenés őt is kizökkentette mindazon ábrándokból, amelyeket a sima modoru és jó öltözött emberek iránt táplált.

Henry Clerc.

rint a hadvezetőség siettetni akarja a flotta-programm megvalósítását s bár nincs szó az eddig megállapított hadihajókon kívül újabb egységek építéséről, de a kész flotta-programmot a tervezetnél sokkal gyorsabban akarja a hadügyi kormány valóra váltani. Ezzel jár, hogy a hajóépítésekre előirányzott rendkívüli költségeket a hadvezetőség már a mostani delegációktól fogja kérni.

Ezzel kapcsolatban a Zeitz azt írja, hogy a „Szent Istrán”-nak, a negyedik Dreadnoughtnak, amely most van munkában a fiumei Danubius-gyárban, vízbeocsátását hónapokkal el kell majd halasztani. Az építés több hónappal tovább fog tartani, semmint számították, mert a fiumei hajógyár még nem képes ilyen óriási munka elvégzésére. Legjobb esetben 1914. végén fog elkészülni a „Szent Istrán”.

A Dreadnoughtok következő sorozatát a Tegethoff-osztálylyal szemben jelentékenyen nagyobb térfogatúknak kell építeni, mert a hadvezetőség tapasztalatok alapján rájött, hogy sokkal nagyobb kaliberű ágyurendszerre kell áttérni s ennek megfelelőleg az újabb Dreadnoughtok térfogata 26.000 tonna lesz, sebessége pedig 22.5 tengeri mért föld. Egy-egy ilyen hajóóriás építése több, mint hetvenmillió koronába kerül.

A Zeitz közlésére vonatkozólag kérdést intéztünk a Danubius fiumei vezetőségéhez, ahol kijelentették, hogy a *hírből egy szó sem igaz. A Szent Istránt*, ha az időjárás meg nem akadályozza, még a folyó 1913-ik évben vízre fogják bocsátani.

A magunk részéről megértjük a Zeitet. Hiába, a jó osztrákok még ezt az egy hajót is sajnálják a magyar ipartól.

Ujdonságok.

—«0»—

Tájékoztató.

— *A kir. kormányzó* magánfeleket fogad: szerdán d. e. 10—12 óra között.

— *A tengerészeti hatóság épületében* levő m. kir. *biológiai állomás és aquárium* díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1 óráig és d. u. 3-tól 6-ig.

— *A népkert* (Giardino publico) nyitva van este 10 óráig.

— *A temető* naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— *ACunard* magyar-amerikai vonal kivevő gőzösei a kikötőben való időzésük alkalmából megtekinthetők a megérkezési és indulási napok kivételével reggeltől estig. Jegyek az Adria palota portásánál 60 fillérért kaphatók.

— *A tersattói Frangepán-vár* naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárat a susáki híddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevard-on.)

— *József főherceg díszkertje* (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a feleséges család távollétében hétköznapi reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— *A Danubius-hajógyár* telepe, a rízhántológvár, a papírgyár, kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— Az „*Adriatica*” cognacgyár gyártelepe megtekinthető reggel 9 órától 12-ig és d. u. 3 órától 6-ig.

— *A kirándorlási ház* megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki belépőjegyeket.

— *A városi könyvtár* naponta d. u. 5-től 8-ig áll a közönség rendelkezésére.

—«0»—

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Ambrus Sándor fiumei és Rottár Emil cakóházi áll. elemi iskolai tanítókat kölesönösen áthelyezte.

— **XX. Settembre.** A Fiumében élő olasz alattvalók szombaton este ünnepelték meg Venti Settembre-t, a pápai uralom megdöntésének nevezetes évfordulóját. Az ünnepély a Deák-szálló termeiben folyt le. Üdvözlő táviratot küldtek az olasz királyi háznak, valamint a távollevő Caccia Domionni gróf fiumei olasz konzulnak.

— **A közegészségügyi bizottság ülése.** A városi közegészségügyi bizottság — mint már jeleztük — ma hétfőn este ülést tart a városháza kistermében, hogy a kolera elleni óvintézkedések ügyében határozzon.

— **A Sparta próbajárata.** Mint megírtuk, az Ungaro-Croata új személyszállító gőzöse, a Sparta, a napokban érkezett meg az angolországi gyárból. Az új gőzös ma reggel a tengerészeti hatóság és az Ungaro-Croata kiküldött bizottságával próbajáratra indult a Quarneróban.

— **Zanella és a Casino Patriottico.** Ismeretes az az állér, nancy Zanella Richárd tanár és a Casino Patriottico között volt és ami miatt Zanella a Voce hasábjában éles támadásokat intézett a Casino több tagja ellen. A megtámadottak közül azok, akik közlívattal viselnek, sajtópórt midítottak Zanella ellen. Az ügygye annak idején részletesen foglalkoztunk, most pedig jelenthetjük, hogy ebben az ügyben a főtárgyalás október 21-én lesz a budapesti esküdtsték előtt.

— **Fékerkezetlet.** Röviden már hírül adtuk, hogy f. hó 25-től október 4-ig a Máv. igazgatósága nemzetközi fékerkezetletet tart. Erre vonatkozólag hivatalosan ezt jelentik:

A magyar királyi államvasutak igazgatósága a folytatólagos és önműködő teher vonati fék kialakulása érdekében avval a kéréssel fordult a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy az ez ügyben folytatott kísérletek eredményeit a nemzetközi bizottság előtt bemutathassa. Báro Harkányi János kereskedelmi miniszter e rendkívüli sikert méltatva, a külügyminisztérium útján a „Műszaki Egység”-ben képviselt összes államokat, valamint Európa összes nagyobb vasutársaságait a magyar királyi államvasutak által szeptember 25-től október 4-ig bemutatandó kísérletekhez, az azokkal kapcsolatban megtartandó tanácskozásokhoz meg is hívta és a legtöbb állam, valamint az egyes vasutak már be is jelentették kiküldendő képviselőiket.

A tanácskozások Pozsonyban, Budapes ten és Fiumében lesznek, a fékezési kísérleteket pedig a pozsony—budapesti sík és a fiumei vonal meredek lejtőjén fogják végre hajtani. A kísérleti menetek során az eddig szerzett bő tapasztalatok alapján be fog bizonyítani, hogy a magyar királyi államvasutaknál alkalmazott egykamra rendszerű Westinghouse légfék mindazon követelményeknek megfelelően képes, amelyek forgalmi, műszaki és gazdasági szempontból a folytatólagos és önműködő tehervonati fékkel szemben egyáltalában támaszthatók.

A kísérleteket a sík pályán 153 tengelylyel bíró részben üres, részben megrakott tehervonattal, továbbá 201 tengelyszámú vonattal a 25% lejtővel bíró fiumei lejtőn pedig 111, illetve 153 tengelyszámú részben megrakott tehervonattal fogják végezni. 1400 tonna terheléssel.

— **Igy néz ki a közegészségügy.** La-punk más helyén tudjuk, hogy a közegészségügyi bizottság ma este ülést tart. Ebből az alkalomból a bizottság figyelmét felhívjuk a Plasse Stranga 67. számú házra, ahol igazán ázsiai állapotok uralkodnak. Az egyik lakásban tifuszban megbetegedett egy Stettfingerné nevű asszony. A lakásba később Vinkovics nevű vasutas költözött be, akit bebocsátottak a nélkül, hogy a lakást előzőleg fertőtlenítették volna. Vinkovics felesége is megkapta a bajt és beszállították a kórházba. Vinkovicsot elhelyezték Fiuméből, a lakásba más költözött, de fertőtlenítésről még ez uttal sem volt szó. A beköltözött családból ketten kapták meg a tifuszt, de még mindig nem fertőtlenítettek. Most újra kiadták a halállakást, de aki kivette, véletlenül megtudta, hogy ott gyors egymásutánban négy tifuszbeteg volt. Element dr. Blasich Mario főorvoshoz és jelentést tett a hihetetlen esetről. Blasich dr. kijelentette, hogy intézkedni fog, mert belátja, hogy ez már skandalum. Talán érdeklődhetne a közegészségügyi bizottság, hogy a kezelő orvos miért nem fertőtlenítette a lakást.

— **Elhunyt kapitány.** Felsőeöri Francis Bódog, az Adria nyug. tengerészkapitánya tegnap a baranya-megyei Döbröközön 57 éves korában elhunyt. Francis általában ismert és kedvelt ember volt Fiumében.

— **Elhalasztott végtárgyalás.** A helybeli törvényszéken mára volt ismét kitűzve a tárgyalás Zanella Rikárdnak Zustovich Elemér, a Tabacchina volt szerkesztője elleni sajtóperében. Minthogy azonban a koronatanu, Tibor Róbert ez alkalommal sem jelent meg, a végtárgyalást megint elhalasztották.

— **Gyilkos vihar.** Noviban a minap nagy vihar dühöngött, amely felszakította a 20 méternyi távolságra vetette Orsich gróf villájának tetjét. A tető rázuhant az utcán haladó Miletich Márton csőszre, aki csak a napokban vonult nyugalomba s agyonzuzta a szerencsétlen embert.

— **A hét fertőző betegségei.** Fiumében és kerületében a szeptember 15-étől 21-éig terjedő hét folyamán két vörheny, 3 difteritisz, 4 hastífusz és 4 szamárköhögési eset fordult elő.

— **Keserűvíz helyett méreg.** Gustineich Dante 14 éves fiú szombaton este keserűvizet akart inni. Az éjjeli szekrényen egy palackot talált, amelyben szénsav volt s ezt ő keserűviznek nézte. Megivott belőle egy pohárral, amittől oly rosszul lett, hogy be kellett szállítani a kórházba. Állapota súlyos.

— **Pénzhamisító gyermekek.** Megszokott dolog ma már kis fiukat látni cigarettával a szájukban. A szerencsétlen gyermekek, akiknek fogalmuk sincs még a nikotin ártalmas hatásáról, teli tüdővel szívják magukba a mérget. És némelyikük olyan szenvedélyes dohányos, hogy ha nincs egy-két fillérje cigarettára, hát az utcán keres eldobott cigarettavégeket, amelyeket azután tovább szí. Nem így tettek Graber Virgil, Gottue Rezső, Jurisich Márián és Randich József lakatosinasok. Ha nincs pénz, hát csinálni kell — mondották egymásnak. Graber, Gottue és Jurisich, akik már 15 évesek, számszámokat szereztek be s hozzálátták a hamis pénzt gyártásához. Egykoronásokat és tízfilléreket gyártottak. A jól-rosszul megcsinált pénzdarabokat, a legfiatalabb, a 10 éves Randich váltotta fel. Néhány keres-

kedőnek feltűntek a hamis pénzdarabok s jelentést tettek erről a csendőrségnek. A csendőrök lesbe álltak és elfogták Randicsot aki rémületében mindent elmondott nekik. A négy fiatal pénzhamisítót a susáki csendőrség celláiban őrzik.

— **A szultán születésnapja.** Ma van V. Mohamed szultánnak 72-dik születésnapja. Mivel e nap összeesik a bolgár-török békekötés napjával és a törököknek sikerült némi előnyöket kiküzdeni, ami némileg győzelemszámba megy, ezért e napot Konstantinápolyban és a Török birodalomban fényes ünnepek közepette ülik meg. A fiumei török konzulátus is fel van lobogózva és Nikolaki konzul lakásán ma este istentisztelet tartanak, melyen részt vesz az itteni török kolónia és a torpedók átvétele céljából éppen itt időző török katonatisztek is.

— **Vizsgálat a szombati hajóösszeütközés ügyében.** A Szápáry és Barletta gőzösök összeütközése ügyében ma délután 4 órakor lesz a törvényszéki szakértői szemle, mely tisztán a kár megállapítását célozza. Az összeütközés okát a legközelebbi napokban, meginduló vizsgálat fogja megállapítani.

— **A hajófenékebe zuhant.** Paska András, a Graz osztrák gőzös hajóinasa tegnap a fedélzeti nyílás alacsony korlátján keresztülbukott s lezuhant a hajófenékebe. Súlyos sérüléseivel a kórházba szállították.

— **Szerencse a szerencsétlenségben.** Csaknem végzetessé válhatott baleset érte Duimich Szilvia 17 éves urileányt. Szüleinek a Munkácsy-utcán levő negyedik emeleti lakásán, az ablakon ült, közben annyira kihajolt, hogy elvesztette egyensúlyát s lezuhant az udvarra. Szerencsére egy drótháló, valamint az alatta levő üvegtető enyhítették némileg az esést, úgy hogy a leány csak könnyű agyrázkódást szenvedett. Otthon ápolják.

— **A Szegő-szanatóriumba** a múlt héten a következő vendégek szálltak meg: Faragó Alfréd hírlapíró Pancsova, Dr. Balassa Ármin ügyvéd Szeged, Christodor és Eki me Samardjéff Konstantinápoly, Dr. Schlesinger Miksáné Budapest, Dr. Vadas Jenő Budapest, Thoroczky Ferenc haduagy Beszterce, Beck Róbert cégvezető Budapest, Bodenstein Jakues nagykereskedő Bécs, Grocholska Mária grófnő Oroszország, Bourey Mária Bécs, Dr. Székely Salamon orvos Budapest, Babó Margit Budapest, Kozsváry-Kiss Ferenc földbirtokos Budapest, Parsit Irén Budapest és Schwartz Alfréd Bécs.

— **Megrugta a lova.** Tegnap beszállították a kórházba Kaucich Vilmos 18 éves kosist, akit a lova kétszer megrugott. Kaucich sérülései súlyosak.

— **Kivándorlási törvény Ausztriában.** Mint Bécsből értesítenek bennünket, az osztrák kormány elhatározta, hogy a magyar kivándorlási törvényhez hasonló rendelkezést fog legközelebb életbeléptetni. Belátják Ausztriában is, hogy egyes hajóstársaságok üzemeit nem nézhetik tétlenül tovább, ha éppen a lakosság javarészét nem akarják elveszíteni. Eleinte még az osztrák imperialis politika célját látták megvalósítva az Argentina és Kanada felé irányuló kivándorlással, mert azt remélték, hogy az osztrák kivándorlók teremtik meg a kereskedelmi kapcsolatot az anyaországgal. A remény nem egészen vált valóra, a hadkötelesek tizezrei pedig szabadon hagyták el az országot, akkor is, a mikor Magyarországon

a külső politikai feszültségre való tekintettel a 17 éves kortól 42 éves korig a kivándorlás tilos volt. Az osztrák kormány várható rendelkezése a mi szempontunkból is rendkívül fontos, mert a mi idevonatkozó törvényeink is csak akkor lehetnek fogantatosak, ha viszonyosság alapján Ausztriában is végrehajthatók.

— **A román moratórium meghosszabbítása.** Hir szerint a román igazságügyminisztérium rendeletet bocsátott ki, mely a mozgósított hadkötelesekre nézve a fizetési haladékot folyó hó 30-ig, illetve október hó 13-ig meghosszabbította.

— **Corso mozi.** Ma esti új műsor: Pathé Híradó. — Az éjszaka vándora, detektív-színjáték. — esodazseb, bohózat.

x **Fogműterem.** Legújabb amerikai módszer. Modern hygienia. Szegényeknek d. e. 8—9-ig foghuzás ingyen. Novák Rudolf műfogspecialista Fiume Corso 42, a Corso mozi fölött.

Figyelem!

A Kobrak-féle cipőgyár esődbejutása folytán, a Corso 46. szám alatti fiókküzetben az összes áruk az eredeti árnál 20-tól 50%-ig olcsóbban kerülnek eladásra.

Mindenki ragadja meg a kedvező alkalmat, hogy most olcsón jó „KOBRAK“ cipőkhöz jusson.

Tisztelettel

VÉRTES S.
Corso 26.

D. r Burić

SEBÉSZ ÉS NŐORVOS

—o megkezdte ismét orvosi működését. o—

Olajügynök kerestetik

ki a gépkereskedőknél és hajóparancsnoknál jól be van vezetve. Ajánlat O. T. 8263 jeligére Jaulus és Társához (Haasenstein és Vogler) Budapest intézendő.

Benedek Zsigmond
fodrász, Abbázia. Villa Miramar (Viktoria penzió mellett.)

Kütn Uri és női terem, hajmosás, hajszáritás, villamos arc massage, ondulation, manicure pedicure. Telefon 121.

Róth László Amerikában.

ABBÁZIA—TRIESZT—NEWYORK.

Négy hete már, hogy Róth László Ab-baziában nyomtalanul eltűnt. Azóta ez a rejtély megoldatlanul vergődik. Rendőrhatóságok, magánnyomozók, a család megbízottai hajszoltak utána, azonban még azt se tudták meg, hogy a fiatal férj merre fordult, amikor a penzió utolsó lépcsőfokáról leszállott. A rendőrök végigszárguldták az osztrák Riviera partjait, expedíciókban bejárták a szomszédos hegyes-erdős vidékeket, gyanuba vettek minden gyanús embert, de sehol semmi jelre nem bukkantak, ami Róth Lászlóról beszélt volna. Néha-néha újabb nyomok — mindig ál-nyomok — vetődtek fel s a napok során valóságos legendák szövődtek a találgatásokból Róth László esete körül.

Most, hogy a rutul eszenben hagyott férj ellen a válópört indít, újra felelevenedik a homályos ügy. Munkatársunk próbálkozott némi világosságot deríteni az ügyre. Ami újat megtudott, itt adjuk:

A rejtély.

Róth László rejtélye ott kezdődött, mikor a Márkus-féle penziót elhagyta. Hová lett, mi történt vele? Annyi bizonyos, hogy elfutott valamerre. Sőt az is bizonyos, hogy a szokásra tervszerűleg készült. Az utra csak egy ruhát vitt magával, azt, amolvikben utazott. Ékszereit és értékeit mind magához vette. Kétszáznegyven koronát kért Tabon lakó édes anyjától, ezt — bár ez volt a megállapodás — nem adta vissza. Közvetlenül az eltűnés előtt az utra kapott ötszáz koronát elkérte a feleségétől. Felöltőjét és pálcáját elvitte. Mindez bizonyítja, hogy utra készült. És a felesége, ha az első pillanatban nem is, de a következőben már tudta, hogy férje elhagyta. Ezt bizonyítja a távirat, a melyet az anyósának küldött. A távirat szövege így hangzik:

Laci eltűnt. Ha tudtok hollétéről, értesítsetek engem és szüleimet. Fanny.

Ennek a táviratnak ebben a kusza szövevényű rejtélyben feltétlenül jelentősége van. Az asszony az egynapos együttlét alatt ösztönével belepillantott a férfi lelkébe és megértette, hogy ott mi készül. A föllármázott hatóság — információja alapján — mégis olyan irányban nyomozott, mintha bünnös emberek kezének esett volna áldozatul. És ez volt az oka, hogy Róth László rejtélye rejtély maradt.

Róth László pedig ezalatt menekült: az ő belső, különös élete hajszolta.

De miért szökött el Róth László? Lelki életében kellett keresni ennek okait. Beszélünk háziorvosával, aki ilyen magyarázatot adott:

— Róth László exaltált ember volt. Valami hisztériás irtózat volt benne a hétköznapiságtól. Apró, kis dolgokon megakadt és elmerült bennük. És gyenge akaratu ember is volt. Házasságát csak messziről láttam, így tiszta véleményem nem lehet róla. De így magyarázom: Ő nem akart nősülni, apró pressziók kergették bele. És neki nem volt ereje az ellenkezésre.

Egyik barátja a következőket mondotta:

— Szokatlan intelligenciájú volt. Állandóan olvasott. Goethe, Schillert, Heinét könyv nélkül tanulta. Sőt maga is irt verseket. Még mostanában is esténként verse-

ket faragott. Ez neki lelki szükséglete volt. Tabot, édesanyját nem szívesen hagyta el. Félt a házasságtól, félt Pesttől is. De édesanyja meg akarta nősíteni. Azt hitte, boldoggá teszi vele. És ő mindenbe belement, közben pedig kialakult benne a menekülés terve. Meg vagyok győződve, hogy megszökött.

El Amerikába!

Míg a rendőrség az erdőket bujta, Róth családja azt kutatta, merre szököhetett a fiatal férj? Már az első feltevés az volt, hogy Róth Amerikába ment. Két héttel ezelőtt a család egyik tagjának az az ötlete támadt, hátha Róth László a Saxoniával utazott el. Most már csak az volt a kérdés, vajjon lehetséges-e ez? És kiderült, hogy: igen. A Saxonia szombaton indult el Fiuméből és vasárnap Triestbe ért. Onnan csak szerdán ment tovább. Ha tehát hétfőn délen Róth László a fiumei gyorsal Triestbe utazott, a Saxoniát még elérhette. Érdeklődtek Triestben, hogy látták-e ott felszállani Róth Lászlót? Biztos választ nem tudtak adni. Erre szikratáviróval távirat ment Saxoniára. Nemsokára megjött a válasz. Az utasok között tényleg van egy, akire a Róth Lászlóról adott személyleírás ráillik. Róth László tehát tényleg a Saxonián ment.

Közben pedig a hajó megérkezett Newyorkba. A Róth Lászlónak gyanúsított embert azonban nem lehetett feltartóztatni, mert ellene feljelentés nem volt. Így Róth László kiszálhatott Newyorkban, ahol aztán hamarosan eltűnt a kutatók szeme elől.

Róth László édesanyjánál.

Munkatársunk felkereste Róth László édes anyját Tabon. Amikor meghallja, hogy fiáról érdeklődünk zokogni kezd:

— Az én drága Lacim, isten tudja, mi van vele! Megölték, meggyilkolták! Azt mondják, hogy él, pedig nem igaz, nem lehet! Nem hagyott volna itt. Ő nem olyan fiu volt. Ő tudta, hogy ezzel az életemet veszi. A bátyám is azt mondja, hogy elment valamerre. De tudom, hogy meg akarnak esalni. Nem hiszem, nem hiszem...

Sir, de a könyei sé hullanak. Két szeméből kisirta már minden könnyét.

Az eltűnt nővére mondja:

— Anyám, szegény, nem akarja elhinni, hogy a bátyám elment. Pedig csak így lehet. Minden jel erre vall. Egész biztos, hogy a Saxoniával Newyorkba utazott. De ő nem hiszi, mindig azt sirja, hogy a fiát elemésztték. Amikor megtudta, hogy eltűnt, öngyilkos akart lenni, úgy huztuk el a kuttól, ahová be akarta magát fojtani. Aztán ágyának esett; orvos járt hozzá. Most is nagyon kell vigyáznunk rá, mert többször észrevettük, hogy kárt akar magában tenni. Félek, hogy szegény anyám nem bírja ki ezt a nagy csapást.

Megrázó és megindító a szegény öreg asszony vergődése. Megrázó és megindító ez az egész történet. Emberek és sorsok títka van benne...

Hotel Bellevue Cirkvenica.

legközelebb a molóhoz, a tengerparton, fedett és nyitott terrasse-szal.

Kirándulók kellemes uzsonnahelye.

Olcsó utókura és téli idény.

Szept. 1-től mérsékelt árak, pensio K. 5.50-től kezdve. Fürdők a házban, jűthető szobák.

Meršlavić. vendéglős.

Távirat — Telefon.

Zemplénmegye bizalma.

SÁTORALJAUJHELY, szept. 22. Az egész ország érdeklődésétől kiserve folyt le ma délelőtt Zemplén-megye őszi közgyűlése melyre Andrassy Gyula gróf és társai bizalmatlansági indítványt nyújtottak be a Tisza kormány ellen.

A terem teljesen megtelt, mikor Meezner Gyula főispán megnyitotta az ülést. Andrassy mellett Hadik-Barkóczy Endre gróf és Windischgraetz Lajos herceg foglaltak helyet.

Andrassy hosszabb beszédben indokolta javaslatát. Emlékeztetett, hogy 3 hónappal ezelőtt Lukács Lászlónak bizalmatlanságot szavaztak, most pedig az a Tisza István ül a kormány elnöki székben, aki a legodaadóban védelmezte Lukácsot.

— Szápáry István gróf joghallgató (a halgatóság soraiból közbeszól): Ne azonosítsa Tiszát Lukácsesal!

Andrassy: Jól tudom én, hogy aktiv és bukott államférfiak között nagy különbség van. Amig valaki a hatalmon van, addig körülveszi a napfény, de ha elbukott, akkor előjönnek a sötétítő felhők. Ezután a parlamenti őrsegről beszélt és azt kérdezte, hogy helyes-e, hogy a hadsereget a parlamentbe eresztik, hogy ott a képviselőket összekaszabolhassák.

Molnár Viktor: Aki trombitál, az megérdemi.

Andrassy: Én is azt mondom, hogy az elnök tegyen valamit, de agyonvágni még azt a képviselőt sem lehet, aki trombitál. Ezentul nem trombita, hanem sokkal veszélyesebb eszközök következnek.

Molnár Viktor: Andrassy állításait cáfolta és kérte, hogy az indítványt vessék el.

Ezután a főispán szavazásra bocsátotta az indítványt. Leadtak 416 szavazatot, ebből 192 az indítvány mellett, 224 ellene volt, így Andrassyt 32 szóval leszavazták.

Jankovich a királynál.

BÉCS, szept. 22. Jankovich Béla kultuszminiszter ma délelőtt 11 órakor kihallgatáson volt a királynál, akinek — hivatalos jelentés szerint — folyó ügyekről tett jelentést. Kiszivárgott hír szerint azonban az audiencián szóba került a Bogdanovics-ügy, a gör. keleti zsinat egybehívása és a patriarkai szék betöltése.

A geszti látogatás.

BUDAPEST, szept. 22. Krobotin hadügyminiszter, aki azon célból utazott Gesztre, hogy Tiszát az ujonclétszám felemelésének keresztülvitelére rábírja, eredménytelenül tért vissza. Tisza kijelentette, hogy nem vállalja a javaslat sikerét.

Apponyi beszámolója.

JÁSZBERÉNY, szept. 22. Oriási néptömeg előtt tartott tegnap délután Apponyi Albert gróf beszámolót. Vele volt Mezőssy Béla az alkotmánypárt és Kunfi Zsigmond a szociáldemokraták képviselőitében. Apponyi hosszabb beszédben vázolta a mai helyzetet és kijelentette, hogy bár megmarad függetlenségének, mert ez a meggyőződése, azért baráti jöböt nyújt az alkotmánypártnak, mely a közélet megtisztítását tűzte ki célul.

Mezőssy Béla a zalkotmánypárt nevében megköszönte Apponyi szavait és kijelentette, hogy Tiszával békét kötni nem lehet. Még Barabás Béla és Kunfi Zsigmond szólaltak fel, mely után a gyűlés véget ért. Este Apponyi tisztelőire bankett volt.

Elhunyt olasz miniszter.

ALBA, szept. 22. Calissano postaminiszter tegnap egy banketten rosszullett, hazavitték, ahol néhány perc múlva meghalt.

1300 tiltott mutét.

BÉKESGYULA, szept. 22. Az itteni kórházban 30 asszony fekszik betegen, akik szülésznők tiltott műtéteinek áldozatai. A rendőrség letartóztatta Csete Istvánné, Juhász Mihályné és Pauleseszk Mária szülésznőket, kik bevallották, hogy egy-két év óta idevaló és környékbeli asszonyokon összesen 1300 tiltott műtétet végeztek, 4-10 korona honorárium ellenében.

Egy olasz tábornok halála.

TREVISO, szept. 22. Salisa tábornok, aki résztvett a tripoliszi háborúban, tegnap éjjel néhány napi szenvedés után meghalt.

Nem engedték a temetésre.

WEIMAR, szept. 22. Bleidöder János bárót, ki a temetésre ide érkezett, az uralkodó szász-weimari herceg nem engedte a temetésre. A báró visszautazott Berlinbe.

Óriási botrány Boroszlóban.

BOROSZLÓ, szept. 22. A rendőrség nemrég bezárított egy fürdőt, azzal az indoklással, hogy ott kisleányokat megrontanak. Az ez ügyben megindított vizsgálat botrányos dolgokról rántotta le a leplet. Kiderült, hogy mintegy 70 leány járt állandóan a fürdőbe, ahol találkaik voltak felnőtt emberekkel. Némely szülők maguk küldték leányaikat a fürdőbe, hogy pénzhez jussanak. Eddig 14 embert tartóztattak le a fejletlen csupa elemi iskolai leányok megrontói közül. A letartóztatottak között van egy gazdag könyvkereskedő, egy fogtechnikus és egy orvos is. Nyolcan az ügyben kompromittáltak közül öngyilkosságot követtek el. Ezek között van egy katonatiszt, egy rendőrnagy, egy szállodás, meg egy építész is. Újabb letartóztatások várhatók.

Péter király nem megy Bécsbe.

BÉCS, szept. 22. Pasics miniszterelnök aki legközelebb ideérkezik, itteni tartózkodása alatt tárgyalásokat fog folytatni, de nem, mint hire járt, Péter király bécsi látogatásának ügyében, hanem arról, hogy az udvar fogadja Sándor herceg trónörökösét. Péter király ebben az évben betegeskedése miatt sehová sem fog utazni.

Take Jonescu Rómában.

ROMA, szept. 22. Take Jonescu román belügyminiszter tegnap ideérkezett. A minisztert a pályaudvaron Fasciotti bukaresti olasz követ és San Giuliano külügyminiszter titkára fogadták. A miniszter ezután a nevezett urak kíséretében San Giuliano külügyminiszter automobiljában Fiumei fürdőbe ment.

Az albán zavarok.

DURAZZO, szept. 22. A Drina völgyében és a Juma vidékén véres összetűzések voltak szerb és albán csapatok között. A szerbek megtámadták azokat az albánokat, akik a djakovai országos vásárra akartak menni, de az albánok összeszedték magukat, visszaverték a támadást és sok szerb katonát megöltek. Patok községet megtámadták a szerbek és sok albánt megkötözve elhurcoltak.

PÉTERVÁR, szept. 22. A kormány azal az eszmével foglalkozik, hogy Albániában főkonzulátust szervezzen.

A hadifoglyok eltartása.

SZOFIA, szept. 22. A törökök nem akarják a bolgároknak kárpótlást fizetni a török hadifoglyok eltartásáért és a kérdést a hágni döntő bíróság elé akarják terjeszteni. Bulgária azonban ragaszkodik ahhoz, hogy a kérdést közvetlen tárgyalás útján oldják meg. Hir szerint Tosew volt belgrádi bolgár követet konstantinápolyi bolgár követé fogják kinevezni.

A kibékülés.

PARIS, szept. 22. Konstantin görög király tegnap az Elyseumban Poincare elnök felköszöntőjére adott válaszában megköszönte Franciaországnak Görögország iránti szimpáthiáját, valamint a francia tiszteknek a háborúban való részvételét, ami Görögország sikereihez nagyban hozzájárult.

A béketárgyalások.

KONSTANTINÁPOLY, szept. 22. Megerősítést nyer, hogy a bolgár delegátusok kötelezték magukat arra, hogy Nyugat-Thracia lakosságának amnesztiát eszközölnek ki.

Szerbia Görögország ellen.

BÉCS, szept. 22. Szerb és albán csapatok között állandó az összeütközés, Szerbia és Görögország között az ellentétek pedig egyre fenyegetőbbek. Sűrűn fordulnak elő összeütközések szerbek és görögök között. Legutóbb is, mikor a vodnai görög püspök Gyegelibé utazott, hogy az ottani görög iskolát meglátogassa, a szerb hatóságok kiutasították. A püspök látogatása után a görög iskolákat a szerb hatóságok bezárták. A vodnai püspök Szalonikiba menekült s ott illetékes helyen panaszt tett a szerbek ellen. A görög nép között igen nagy az elkeseredés.

Az albán-görög határ megállapítására kiküldött görög bizottsági tagok tegnap este utaztak el Monasztirba. A francia delegátusok egyenesen Monasztirba utaztak. Ausztria-Magyarország bizottsági képviselője, Bilinszki főkonzul egy intervjúban tiltakozott azon vád ellen, hogy ő görögellenes magatartást tanúsít és kijelentette, hogy a bizottság teljes elfogulatlansággal lát munkához és a londoni konferencia által reábizott feladatot teljes igazsággal és pontossággal fogja megoldani.

**Quarnero kávéház
Abbaziában**

Az előkelő világ találkozóhelye.

**Minden délután első-
rangú hangverseny.**

Estéknként hangversenyek, táncmulatások, kinematograf előadások, tombolák kabaret előadások stb.

TŐZSDE.

	Szept. 20 zárlat	Mai ár. 1/2 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	828.25	828.—
Osztrák hitelrészvény	528.50	627.50
4%-os koronajáradék	81.35	81.40
Oszt.-magy. államvasut	701.50	701.—
Jelzálogbank	428.—	427.—
Leszámitolóbank	514.50	514.—
Hazai Bank	285.—	285.—
Magyar Bank és Keresk. R.-T.	558.—	557.50
Rimamurányi	700.—	700.—
Salgótarjáni	769.—	768.—
Közuti Vasut	639.—	632.—
Városi Villamos	360.50	360.—
Adria	580.—	—
Déli Vasut	132.—	—
Magyar Cukoripar	2710.—	—
Rizsgyár	3860.—	—
Budapesti Gabonatőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Búza októberre	10.87	10.85
Búza áprilisra	11.57	11.60
Rozs októberre	8.09	8.12
Te: geri szeptembere	—	8.80
Tengeri májusra	6.80	7.69
Zab októberre	7.62	7.90
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	628.70	628.51
Magyar hitelrészvény	827.—	827.—
Osztrák magyar államvasut	700.75	702.—
Déli Vasut	131.50	131.75
Alpesi	886.—	888.—
Skoda	823.—	823.50
Oszt. koronajár.	82.05	—
Fiumei és trieszti értékek:		
Fiumei 4%-os kölcsönkötv.	92.—	—
Banca Fiumana	650.—	—
Fiumei Kereskedelmi Bank	295.—	—
Fiumei Népbank	115.—	—
Litorale Bank és Takaréksz.	240.—	—
I. Horvát Takarékpénztár	6100.—	—
„Indeficienter“ tengerhajóz.	500.—	—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1500.—	—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1130.—	—
Orient tengerhajózási társ.	1380.—	—
Alt. Forgalmi r. t. régi	1900.—	—
Magyar Olajgyár	1760.—	—
Austro-Americana	202.—	—
Navigatione Libera Triest	294.—	—
Oszt. Lloyd	630.—	—
Stabilimento Tecnico	618.—	—
Ampelea Szeszpároló Rt.	9825.—	—
I. Trieszti Rizsgyár	430.—	—
„Kerka“ dalmát vízművek r. t.	772.—	—
Spalatoj Portland Cement	430.—	—
Assicurazioni Generali	358.—	—
Riunione Adriatica	837.—	—
	3725.—	—

Az ázsiai kolera terjedését csakis a közönség közreműködésével lehet megakadályozni.

Feltétlenül szükséges, hogy minden házban legyen készletben megbízható fertőtlenítő-szer és használjuk azt a mosdóvizhez többször naponta, különösen ha nagyforgalmu helyeken fordultunk meg. A legtekélyesebb fertőtlenítő-szer a

LYSOFORM

mely tudományosan ki van próbálva és feltétlenül, biztosan és gyorsan hat. Előnyei a többi régi szerek felett, hogy olcsó, szagtalan, nem mérgező és a bőrt nem támadja meg. Eredeti üvege 80 fillér (használati utasítással) és kapható az egész országban minden gyógyszerárban és drogériában. Tegyen vele okvetlen kísérletet. Nagyban fertőtlenítésre (iskolák, vendéglők, vállalatok, hatóságok stb. részére) ajánlatos az igen olcsó nyers-lysoformot kannákban vásárolni. **Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára, Ujpest.**

KÖZGAZDASÁG.

—o—

ELŐBUJNAK AZ ARANYAK.

Az osztrák-magyar bank ércállományáról szóló legutóbbi jelentés nem valami színes olvasmány, ellenben igen hatásos. Valóságos szimmüirói raffineriával van megszerkesztve. Zárómondatába helyezi a esatantót, amely, amilyen váratlan, olyan örövendetes: a szabad forgalomban, a postán, a bankok pénztárainál aranyforgalom jelentkezik, ami azt mutatja, hogy a közönség már kezdi kiadni a kezéből azt az aranytömeget, amit egy esztendő óta még önmaga elől is elrejtgetett. Ámbár hiszen nem igen kellett rejtgetni: bujt az arany a maga jószántából is, úgy hogy meg nem lehetett találni még annak sem, aki kereste.

Ezt a pár szavas pénzügyi értekezést, mely csillogó apothéozisa a megenyhült nemzetközi helyzetnek, első olvasásban tán nem is érti meg az olvasó teljes fontosságában. De annál jobban megérti a kereskedő, az iparos, a termelő és a pénzember.

Az aranymentesség a balkáni háború és az egész Európára kiterjedő gazdasági válság legsúlyosabb, illetve legesalhatatlanabb szimptomája volt. Ezek a kis sárga csikók a világ legérzékenyebb, legóvatosabb, legfélénkesebb és legkonzervatívabb állatai. Csak a napfényt, csak a puha, száraz és biztos talajt kedvelik s az első felhőre, az első vilámlásra, az első földtüremlés után fejvesztve és hanyatthomlok rohannak szerte a maguk biztos istállóiba: a legmélyére a háromszoros záru, tüzet és betörést álló acél-trezorokba.

Voltaképpen ezzel a tüntető elvonulással kezdődött a véres háború. Még mire sem volt mozgósításnak s a diplomácia sakktablejében csak az első, ellenséges pionfőhúzásoknál tartottunk, amikor az arany hirtelen és egyszerre elfogyott. Akinek volt, nem adta ki többé, akinek nem volt, hiába próbált volna szerezni, mert mire jelentkezhetett volna érte, már a jegybank is abban a helyzetben volt, hogy csak korlátozottan tudott megfelelni a pénzjegyek szövegében vállalt abbéli kötelezettségének, amely szerint a névértéket, bárki kívánságára, törvényes érben fizeti ki.

És az aranyhiány rombolt. Valósággal rombolt. Méerhetetlen károkat okozott a nemzetközi viszonylatokban s szinte félelmetesen befolyásolta az egyes államkörök belső anyagi helyzetét is. Méregdrágává tette először mafát a pénzt s aztán mindent, ami pénzért kapható. És mi nem kapható ma pénzért? Minden — csak pénz nem. Aki ezt a szomorú paradoxont nem érti, vagy humorának véli: forduljon a bankokhoz és forduljon azokhoz, akiket ez a szomorú paradoxon tett tönkre.

Most pedig újra jelentkeznek a bujkáló rejtőzködő aranydarabkák. Persze vigyázatosan, tapogatózva, egyenként bujnak elő, ahogy a természetük parancsolja. Mintha nem volnának még biztosak benne, megenyhült-e már idekint a világ. Mintha nem biznának még az állandó napsütésben, mintha finom érzékük visszatérő zord időktől rettegne még, amelyek összeforgatnak és földulnak mindent, ami megállta a fekete-vörös esztendő mérgét.

Am az aranyoeskáknek nincs mitől félni már, jöhetnek kifelé bátran a pénzéles mélységekből, mert nagyszerű időt találnak idekint. Pompás kelendőséget, sóvár keresletet és elsőrangú alkalmakat az elhelyeződésre. Néhány nyugodt hét még s a világ

gazdasági organizmusába visszatér életet adni az elvesztett erő, megindul a pangó üzem s a romok, üszkők és árterületek fölöött új energiák fognak a termelés munkájához, ha csakugyan úgy akarja az arany.

+ **A Magyar Keleti Tengerhajózási Részvénytársaság** hajói közül Attila gőzös utban van Fiuméből Barcellonába, Augustina Főhercegnő gőzös utban van Génuból az azovi tenger felé, Corvin gőzös a Tyne-ben rakodik Konstanza részére, Erdély gőzös Genitcheskben rakodik Hamburg részére, Gróf Tisza István gőzös fieme—ausztráliai útján érintette Colombo kikötőjét, József Ágost Főherceg gőzös Triesztben tartózkodik, Kárpát gőzös Hamburgban rakodik ki, Kelet gőzös Galac és Konstantinápoly között teljesít szolgálatot Sulina, Konstanza, Várna és Burgas kikötők érintésével, Kosuth gőzös Velencében rakodik ki, Orsova gőzös Port-Saidban rakodik ki, Tátra gőzös taganrog—hamburgi útján érintette Konstantinápoly kikötőjét, Turul gőzös utban van Ausztráliából Fiume felé.

+ **Az „Atlantica“ Tengerhajózási R. T.** hajóinak mozdulatairól a következő hírek érkeztek: Az Atlantika gőzhajó utban van Rotterdamból Methilbe Fiume részére való átrakodás céljából, a Budapest gőzhajó elhaladt Gibraltár mellett a Dunába, a Fiume gőzhajó elhaladt Konstantinápoly mellett antwerpeni útján, a Gróf Khuen-Héderváry gőzhajó Middlesbrough-ban rakodik a Duna részére, a Gróf Serényi Béla gőzhajó Brailában rakodik Rotterdam részére, a Finnia gőzhajó utban van Algiréből Antwerpenbe, a Kossuth Ferenc gőzhajó kirakodik Brailában, a Magyarország gőzhajó kirakodik Antwerpenben, a Morawitz gőzhajó elhaladt Madeira mellett Buenos-Ayresbe, a Polnay gőzhajó utban van Algiréből Rotterdamba, a Szt. István gőzhajó elhaladt Gibraltár mellett dunai útján. Az Atlantika által bérelt Uskmoor gőzhajó berakodásra készen áll a Humber folyón a Duna részére.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák“ szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia“ szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Mindkét szállóban kitűnő konyha és árnyas kertek Fajborok és kőbányai polgári sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

A kinek eladó **használt butora van** vagy **olcsón akar butort venni** (részletfizetésre is) forduljon bizalommal

HERSKOVITS S. butorkerekedőhöz

Via G. Parini 6. szám.

Telefon 12-03 szám.

Eladó butorok - Abbaziában

Abbaziai villában teljes ebédlő-, háló- stb. szobabutorok igen szép kivitelben és jutányos áron elköltözés miatt eladó. **Villa Georg 144.**

Olcsó tűzifa

felaprítva kapható az Első fiumei parkettgyár és gőzfűrész r. t.-nál házhoz szállítva tonnánként (1000 kilo) 25 koronáért. Legkisebb szállítás egy fuvar (körülb. 2 tonna). Telefon 16-29 és 39.

VELENCE

Bonvecchiati szálló

a Szt. Márk-tér közelében. Villanyvilágítás lift, gőzfűtés, fürdők, nagy éttermek.

— Teljes penzió napi 10 liráért. —

Tripcovich D. és Tsa. hajózási vállalat Naponkénti nyári gyorsvonat

Triesztből Velencébe és vissza

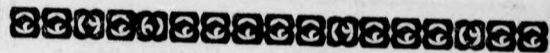
a Venezia és Wurmbrandt gyorsgőzösökkel. Az ut tartama csak **3 óra.**

Indulás Triesztből naponta 8 órakor d. e. Indulás Velencéből naponta 2 órakor d. u. vasárnap 8 órakor d. u.

Poloskák

moly és sváboknak még petéit is nyomban kiirtja a „Löcherer Cimexin“. Nem piszkít minden tisztítható vele.

Kapható Dr. Mizzan Adorján gyógyszerárában Fiume.

Mindenkinek kedves

Ajándék

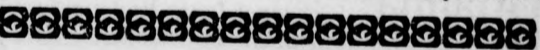
FIUME kikötőből

1 zsák kávé

(en miniature) finom pörkölt kávéval töltve

Kapható - 3 minőségben

G. STOGHEL csemegeüzletében

APOLLO-SZINHÁZ.

Via Aless. Volta 6. Igazgató Troppauer H.

Szenzációs

Oriási Családi Program.

Minden szám egy sláger

John Mentros Csoport

Jongleur-jelenet, 3 hölgy és 3 férfi.

The three Galoey's

akrobaták

Doris Eila

magyar énekesnő.

Nelken Ellen

Olasz átváltozó szubrett

Thick & Thin

excentrikusok

Christl Felsen

Operette-énekesnő

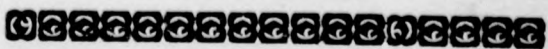
Marga Marguitta

spanyol táncosnő

RUDOLFI RUDOLF

új programmal

és a többi szerződött művészek fellépte.

Előadás után kabaré szabad be-
menettel.

Vizhatlan esőköpenyek.

Urak részére 24 K.-tól feljebb
Hö/gyek „ 24 „ „

Esőköpenyek gyermekek részére; tanulóknak igen praktikus,

**12 Kor.-tól feljebb.
Nagy választék**

pénzügyőrök rendőrök, vadászok stb. részére való köpenyekben.

Árjegyzék ingyen.

Haas Leopold

Telef. 12-67.

FIUME

CORSO 6.

33 óceánjáró

Austro Americana - Trieszt.

Rendes személy- és áru forgalom, Észak- és Dél-Amerika, Görögország, Olaszország, Délafrika és Spanyolország felé.

Közeli indulások Triesztből:

Személyszállítás Newyorkba

az Oceania gőzössel	szept. 6-án
a Laura gőzössel	szept. 13-án
a Kaiser Franz Joseph I. gőz.	szept. 20-án
az Argentina gőzössel	szept. 27-én

Személyszállítás Buenos-Ayresbe:

Gravosa v. Spalato, Patrasz, Almeira, Las Palmas, Rio de Janeiro, Santos és Montevideo érintésével

a Columbia gőzössel	szept. 4-én
a Sofia Hohenberg gőzössel	szept. 18-án

Közelebbi felvilágosításokkal az igazgatóság Triesztben, Via Molino piccolo 2, szolgál.

Igyék naponta 1—2 palaczk

Szent István Dupla-malátasört

A söriparban korszakot alkotó a „Kőbányai Polgári Sörfőződe” ezen világhírű söre, amelyet ma már minden országban utánoznak. Nemcsak a legelvezetesebb üdítő ital, de csodálatos gyógyhatása is van idegesség-, étvágy hiány-, vérszegénység-, álmatlanság-, tüdő- és gyomorbetegségeknél: igen ajánlandó lábbadozó betegeknek és szoptató nőknek is.

Ajánlja: Noerden tanár Bécsben; Korányi tanár Budapesten; Glax tanár Abbáziában és számos más szaktekintély.

Kapható:

Frissított palaczkokban minden fűszer és csemege kereskedésben. Frissen csaprol kimérve minden előkelő étteremben.

**Ujságkihordó fiukat
vagy asszonyokat
jò fizetéssel felvesz.
A TENGERPART
kiadóhivatala.**

Legalkalmasabb bevásárlási forrás

mindennemű vászon, kézmű, függöny női és férfi konfekció árukban és butorokban. (Heti vagy havi részletfizetésre)

Alessandro Roth

Fiume Via E. De Amicis 9 I. em.

Telefon 15-65

Hattyu gőzmosóda

Fiume, Via Acquadotto 2 sz. (Kucich ház) és a Via Goldoniban (a Dubravčić házbán). Vállalatát a mai kor igényeinek megfelelően, vegytisztító üzemmel kibővítette. melyre a közönség szíves figyelmét felhívja. Gyors kiszolgálás. Telefon 9-88. Tisztelettel

Bredár Lajos.

RITKA ALKALOM!

Egy 18122 lőerős, négyhengeres használt

AUTOMOBIL

a világhírű „Mercedes” gyárból (a legjobb autogyártmány) ötüléses károszeriával, kitűnő állapotban

4600.-- kor.ért eladó.

Cim a kiadóhivatalban.

Irodai gyakornok,

ki a magyar nyelven kívül a német, olasz vagy horvát nyelvet is bírja, kezdő fizetéssel helybeli irodában felvétetik, Cim a kiadóban.

Nyomatott a „POLINNA” Fiumei Kereskedelmi Nyomdában (Telefon száma 400).

Egy tisztességes

ujságáruló rikkancsot

napi 2-3 korona biztos keresettel délutáni foglalkozásra keres

A TENGERPART

kiadóhivatala.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYOGYSZERTÁRA a városi torony mellett

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azzal és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkei s szépitőeszközök stb. sfb.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Grand Magazin alla Convenienza

NEMES HENRIK fióküzlete

Fiume, Piazza Scarpa 4.

Férfi-, női-, gyermek fehérneműek, aljak bluzok, harisnyák, kézimunkák, kellékek, stb. stb. szolid, szabott árakon.

Katonai és egyenruházati cikkek gyári raktára. Legnagyobb és legjobb bevásárlási forrás.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ekszer - arany - és chinaezüst - áruk

Steiner Ferencz

Fiume, CORSO 35.

Telefon szám 206.

dús választéban szigorú szolid kiszolgálás mellett kaphatók

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Minden a kihordás vagy a szétküldés körül felmerülő panaszt telefon, vagy levelezőlap útján a kiadóhivatalba kérünk bejelenteni.